

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a dr. Pólya Sándor ügyvéd által képviselt **felperesnek** Partiné dr. Szmodics Györgyi jogtanácsos által képviselt **alperes** ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perében a Zala Megyei Bíróság által 2009. február hó 26. napján meghozott 1.P.20.899/2008/21. számú ítélete ellen a felperes részéről 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az alperes részére 8.000,- (Nyolcezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes az APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága Illetékügyekkel Foglalkozó Főosztálya külön felhívására az államnak megfizetni 60.000,- (Hatvanezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A felperes keresetében elsődlegesen kérte kötelezni az alperest - abban az esetben, ha természetben nem lehetséges a kártérítés - 1.000.000,- forint és a kereseti kérelem beadásától számított törvényes mértékű késedelmi kamatainak a megfizetésére. Másodlagosan kötelezze a bíróság az alperest, hogy kártérítés címén részére **Helység 1** területén a ...1.hrsz-ú ingatlannal egyenértékű 900 m2 területű tehermentes belterületi ingatlan tulajdonjogát biztosítsa részére, azt 15 nap alatt adja birtokba és kérte tulajdonjogának bejegyzését is.

Ezzel kapcsolatban előadta, hogy a **helység 1-i ...2 hrsz-ú ingatlan** - amely a megörökölt ingatlanok későbbi helyrajzi számának felelt meg - 2/16-od tulajdoni hányadban öröklés címén az ő tulajdonát képezte. 1979.szeptemberében az ingatlan állami tulajdonba vételére vonatkozó eljárást szabálytalanul folytatták le, mert részére a határozatot nem kézbesítették, és nem jogellenesen, hanem útlevéllal tartózkodott külföldön. Az ingatlan hasznélvezőjét nem vették figyelembe a kártalanítás során, noha édesanyja hasznélvezeti joga haláláig fennállt, a kézbesítést sem kísérelték meg. Álláspontja szerint tulajdoni igénye a Ptk.115.§. (1) bekezdése szerint nem évül el. Kártérítési igényének jogalapját a Ptk.349.§.(1) bekezdésére és a Ptk.355.§. (1) bekezdésére alapította. Hivatkozott az állami tulajdonba vételre vonatkozó határozat semmisségére is, mivel az akkori jogszabályi előírásoknak sem felelt meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta a jogalapot és elévülési kifogást terjesztett elő. Álláspontja szerint a Ptk.115.§-a nem alkalmazható, mivel a felperes igénye nem tulajdoni, hanem kártérítési igény. A ...3. hrsz-ú ingatlan 2001. augusztus hó 2. napján megszűnt, így a dolog visszaszolgáltatására vonatkozó felperesi igény pénzköveteléssé alakult át. Ezen időponttól kell alkalmazni a követelés elévülésére vonatkozó szabályokat. Ezért a felperes követelése elévült.

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest, hogy az APEH felhívására az állam javára fizessen meg 60.000,- forint le nem rótt kereseti illetéket, míg az alperesnek 15.000,- forint perköltséget.

Ítéletének jogi indokolása szerint a felperes keresetét alaptalannak ítélte. Elsődlegesen az elévülési kifogást vizsgálta. A megyei bíróság álláspontja szerint a felperes először 2003. június 16. napján szerzett tudomást az állami tulajdonba vételről, amely már 1979-ben megtörtént. A felperes igénye a megyei bíróság szerint kártérítési igény, függetlenül attól, hogy az elévülés körében a tulajdonjogra hivatkozik. A megyei bíróság megállapította, hogy a kártérítési követelésre a tulajdonjogra vonatkozó elévülési megállapítás nem alkalmazható.

Kártérítési igényekre vonatkozó elévülési szabályt a Ptk.360.§.(1) bekezdése szabályozza, amely szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. A Ptk.326.§-a és a 360.§.(1) bekezdésének alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperest a károsodás a tulajdonjoga elvesztésével érte, így az elévülési idő ekkor elkezdődött. A PK.54.számú állásfoglalás és a Ptk.326.§.(2) bekezdése szerint ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már letelt vagy abból egy évnél kevesebb van hátra.

A felperes 2003. június 16-án szerzett tudomást az állami tulajdoni vételről, így a felperes számára az egy éves igényérvényesítési határidő ezen időponttól kezdődött, mert a követelése az általa állított tudomásszerzési időpontig már elévült.

Az öt éves elévülési idő ez időpontig eltelt, azonban az igényérvényesítés szempontjából az nyugodott, így a tudomásszerzéssel a Ptk. 326.§. (2) bekezdésben írt határidő megkezdődött. A felperes keresetlevelét 2007. február 16.napján nyújtotta be a **Helység 2-i Városi Bírósághoz**, a Ptk.326.§.(2) bekezdésében írt egy éves határidőn túl. Ezért a felperes igénye elévült, a Ptk.325.§.(1) bekezdése értelmében az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet.

A megyei bíróság megjegyezte, hogy a felperes a kárpótlási törvény alapján kárpótlási igényt terjeszthetett volna elő legkésőbb 2004. március 15.napjáig - amely jogvesztő határidő - ilyen kérelmet a felperes nem nyújtott be. Ez esetben sem lép azonban a kárpótlás helyébe a Ptk.349.§-ára alapított kártérítési igény.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben a megyei bíróság ítéletének a megváltoztatását kérte. Elsődlegesen az állami tulajdonba vett ingatlan helyett megfelelő csereterület adására kérte kötelezni az alperest és ezen terület birtokba bocsátására, illetve tulajdonjogának bejegyzésére. Másodlagosan 1.000.000,- forint megfizetésére kérte

kötelezni az alperest az állami tulajdonba vett ingatlan ellenértéke címén. Igényt tartott az első- és másodfokú perköltség megfizetésére is.
Kérte az ingatlan értékére vonatkozóan szakértő kirendelését.

Amennyiben az ítélet tábla a kért bizonyítást hatáskörében nem kívánja lefolytatni, úgy a Pp.252.§.(3) bekezdése értelmében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására való kötelezését kérte.

Fellebbezésének indokolása szerint a megyei bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont következtetése azonban téves.

Igényét arra alapította, hogy a **Helység 1i** Községi Tanács állami tulajdonba vételről szóló határozata semmis, mert még az akkori jogszabályoknak sem felelt meg. Nem jogellenesen, hanem útlevéllal tartózkodott külföldön, részére a határozatot nem kézbesítették, bár belföldi állandó lakóhelye ismert volt. Édesanyja javára az ingatlanon özvegyi haszonélvezeti jog volt bejegyezve, így emiatt sem volt helye az állami tulajdonba vételnek. Ügygondnokot sem rendeltek ki részére.

Ezért az igazságtalan határozat semmisségére alapította kártérítési igényét, amely semmisségi érveléssel a bíróság nem foglalkozott.

Álláspontja szerint megalapozatlan a megyei bíróságnak az elévüléssel kapcsolatos jogi álláspontja is. Kiemelten hivatkozott arra, hogy a Ptk.327.§. (1) bekezdése szerint a követelés teljesítésére irányadó írásbeli felszólítás ... megszakítja az elévülést, az elévülés megszakadása után az elévülés újból megkezdődik. A becsatolt vagyongazdálkodási iroda által 2003. június 11-én kiállított okirat szerint 2003. január 5-én a felperes írásban bejelentette az alperes felé a kártérítési igényét. Ez megszakította az elévülést, tehát az írásbeli felszólítástól számítva újabb öt év ez esetben az elévülési idő.

Ugyanakkor a felperes 2007. február 17-én is keresetet nyújtott be a **Helység 2-i** Városi Bírósághoz 7.P.20.196/2007.szám alatt, amely szintén megszakítja az elévülést.

Hangsúlyozta, hogy a keresetét a tulajdoni igényére alapította, amely a Ptk.115.§.(1) bekezdése értelmében nem évül el. E körben hivatkozott a Ket-re is.

Előadta, hogy kártérítési igényét a Ptk.349.§-ára alapította, nem pedig az 1991.évi XXV. törvény rendelkezésére.

A Ket.1.§-a kimondja, az eljárás során a hatóság köteles megtartani a jogszabályok rendelkezéseit. A 4.§.(2) bekezdése szerint a közigazgatási hatóság a nem jogszerű eljárással az ügyfélnek okozott kárt a polgári jog szabályai szerint megtéríti. A Ket.121.§.(2) bekezdése pedig kimondja, a meghatározott forma mellőzését semmisségi oknak nyilvánítja a törvény. Így a semmisségre a Ptk-nak a 234.§. (1) bekezdése és 237.§-a az irányadó.

Hangsúlyozta, hogy az alperes a kárt a Ptk.339. és 348.§. (1) bekezdése, illetve 349.§.(1) bekezdése alapján köteles megtéríteni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a megyei bíróság ítéletének helybenhagyását kérte a Pp.252.§.(3) bekezdése alapján és a felperes perköltségben való marasztalását.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozott ítéletet hozott, az ítélet megváltoztatása illetve hatályon kívül helyezése nem indokolt.

Előadta, hogy a felperes követelése elévült, illetve a felperes keresetének jogalapja nincs. A megyei bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes nem tulajdoni igényt, hanem kártérítési igényt kíván az alperessel szemben érvényesíteni, melyre a tulajdoni igények el nem évülésével kapcsolatos Ptk-beli szabály nem vonatkozik.

A károsodás 1979-ben történt, a felperes 2003. június 16. napján szerzett tudomást, így ezen időponttól számított egy éven belül a felperes a **Helység 2-i** MJV Önkormányzatával szemben követelését az állami tulajdonba vett 2/16-od tulajdoni hányaddal kapcsolatban nem érvényesített.

Kiemelten hivatkozott arra, hogy a **...2** hrsz-ú ingatlan megosztásának ingatlan-nyilvántartási átvezetésével - az eredeti ingatlan 2001. augusztus hó 2. napján történt megszűnésével - a dolog visszaszolgáltatására vonatkozó felperesi igény pénzköveteléssé alakult át. Így ettől az időponttól alkalmazni kell rá a követelés elévülésére vonatkozó Ptk-beli szabályokat.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a megyei bíróság megalapozott tényállást állapított meg, ebből érdemben helyes jogi következtetést vont le. Az ítélet tábla az alábbi kiegészítéssel, módosítással osztotta a megyei bíróság ítéletének indokolásában foglaltakat.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a megyei bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes igénye nem tulajdoni, hanem kötelmi (pénzbeli) igény. A peres eljárás adatai alapján tényként állapítható meg, hogy a felperes által korábban megörökölt **helység 1-i ...2** hrsz-ú ingatlan megosztásának ingatlan-nyilvántartási átvezetésével - az eredeti ingatlan 2001. augusztus 2. napján történt megszűnésével - a felperes dolog visszaszolgáltatására vonatkozó igénye pénzköveteléssé alakult át.

A pénzkövetelésekre pedig a felperes által meghivatkozott Ptk.115.§. (1) bekezdése szerinti, a tulajdoni igények el nem évülésére vonatkozó szabály nem alkalmazható. Ugyanakkor tévedett a megyei bíróság, amikor az elévülési idő tekintetében a Ptk.324.§./1/ bekezdését vette figyelembe, mely szerint a követelések öt év alatt évülnek el, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

Az állami tulajdonba vételkor - 1979 - hatályban lévő Ptk.349.§.(2) bekezdése kimondta, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére irányuló követelés egy év alatt évül el. Ezen rendelkezés 1992. október 29. napjáig volt hatályban, ezen időponttól az 53/1992.(X.29.) AB. Határozat azt megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság nem élt a visszamenőleges hatályú megsemmisítés lehetőségével, így a módosult szövegű rendelkezés (5 éves elévülési idő) csak a határozat közlésétől kezdődő hatállyal alkalmazható (1992. október 29-től). Ez azt is jelenti, hogy a Ptk.349.§./2/ bekezdésének megsemmisítése nem érinti a határozat közzététele előtt létrejött jogviszonyokat és a belőlük származó jogokat és kötelezettségeket (BH.1993.évi 499.sz. eseti döntés). Így a jelen jogvitában az 1 éves elévülési idő az irányadó.

A megyei bíróság helyesen hivatkozott a Ptk.326.§.(2) bekezdésére, amely szerint ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egy éves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, - de csak bíróság előtt - ha az

elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra.

A megyei bíróság meglapozottan jutott arra az álláspontra, hogy a felperes az állami tulajdonba vételről 2003. június 16-án szerzett tudomást. Így ezen időpontig igényét menthető okból nem tudta érvényesíteni. A fentiek alapján ezen időponttól számított három hónapon belül, vagyis 2003. szeptember 16. napjáig érvényesíthette volna bíróság előtt kártérítéssel kapcsolatos igényét. A felperes a keresetlevelét csak 2007. február 16-án nyújtotta be a **Helység 2-i** Városi Bírósághoz, tehát az igénye elévült. A Ptk.325.§.(1) bekezdése szerint pedig az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet.

Az ítéletábra nem osztotta a felperes azon jogi álláspontját, hogy az elévülési idő megszakadt, mivel 2003. június 11-én írásbeli felszólítást küldött az alperes részére. A felperes igénye 2003. júniusában a tudomásszerzés időpontjában már elévült.

Elévült követelés esetében pedig az elévülés megszakadása szóba sem jöhet, mert ez csak folyamatban lévő elévülési időre vonatkozik. A követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólításnak az elévülés szempontjából már nincs jelentősége.(BH.1993.313.)

Az elévülés miatt csak utal arra az ítéletábra, hogy elévülés hiányában sem az 1979.szeptember 24.-én kelt 816-4/1979.számú határozatnak a KET és a Ptk. szabályai szerinti „semmisségét” kellene vizsgálni, hanem azt, hogy a határozat meghozatalára jogszerűen, az akkor hatályos anyagi és eljárásjogi szabályok betartásával vagy ezek hiányában került-e sor, megvalósult-e olyan jogellenes alperesi magatartás, amellyel okozati összefüggésben a felperest kár érte, továbbá (speciális feltételként) hogy a felperes jogorvoslati jogát kimerítette-e. A követelés elévülése miatt azonban mindezek érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor.

Mindezen indokok alapján az ítéletábra a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§.(2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az ítéletábra a Pp.78.§.(1) bekezdése értelmében kötelezte a teljes egészében pervesztes felperest az alperes felmerült másodfokú perköltségének a megfizetésére.

A per tárgyi illetékfeljegyzési jogos, ezért a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a Pp.78.§.(1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM.számú rendelet 15. §.(1) bekezdése értelmében a pervesztes felperes köteles megfizetni.

Győr, 2010. évi január hó 7. napján

Dr. Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

. Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr. Lezsák József sk.
bíró